

Pagna ewlenija>Proċeduri tal-qorti>Kawżi ċivili>Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli?
Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli?

Belġju

1 Fejn għandi nippreżenta rikors: quddiem qorti ċivili ordinarja jew quddiem qorti speċjalizzata (pereżempju qorti industrijali)?

Ara hawn taħt.

2 Meta l-qorti ċivili ordinarji jkollhom il-ġurisdizzjoni (jiġifieri jkunu l-qorti responsabbli għal każijiet bħal dawn) kif nista' nkun naf f'liema qorti għandi nagħmel ir-rikors?

2.1 Issir distinzjoni bejn il-qorti ċivili ordinarji inferjuri u superjuri (pereżempju qorti distrettwali bħala qorti inferjuri u qorti reġjonali bħala qorti superjuri) u jekk issir, liema qorti tkun kompetenti biex tisma' l-każ tiegħi?

Introduzzjoni

Għal raġunijiet ta' ċarezza, fid-dawl tal-karatteristiċi speċifiċi tas-sistema legali Belġjana, il-mistoqsijiet 1 u 2.1 se jiġu indirizzati flimkien.

L-ewwel għandha ssir distinzjoni bejn il-ġurisdizzjoni minħabba s-suġġett (*compétence d'attribution/volstrekte bevoegdheid*, magħrufa wkoll bħala *compétence matérielle/materiële bevoegdheid*) u l-ġurisdizzjoni territorjali (*compétence territoriale/territoriale bevoegdheid*).

Kwalunkwe azzjoni tressaq pretensjoni, li spiss ikollha valur monetarju, u l-ambitu tal-ġurisdizzjoni tas-suġġett tal-qorti huwa ddeterminat minn leġislazzjoni li tispesifika n-natura u l-valur tal-pretensjonijiet li tista' tismagħhom il-qorti.

Din it-twegiba għall-mistoqsijiet 1 u 2.1 tittratta l-ġurisdizzjoni tas-suġġett.

Il-qorti inferjuri ma għandhomx ġurisdizzjoni fuq il-Belġju kollu. Il-liġi taqşam il-pajjiż f'żoni separati (sottodistretti, distretti, eċċ.). Kull qorti għandha ġurisdizzjoni fiż-żona tagħha biss. Din hija magħrufa bħala ġurisdizzjoni territorjali, li hija deskritta fit-twegiba għall-mistoqsija 2.2.

Ġurisdizzjoni mingħajr limiti: il-qorti tal-prim'istanza

Il-qorti tal-prim'istanza (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) għandha "ġurisdizzjoni mingħajr limiti" (*plénitude de compétence/volheid van bevoegdheid*). Dan ifisser li l-qorti tal-prim'istanza, għall-kuntrarju tal-qorti l-oħra, tista' tisma' l-każijiet kollha, inklużi l-każijiet li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni ta' qorti oħra.

L-Artikolu 568 tal-Kodiċi Ġudizzjarju (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) jiddikjara li l-qorti tal-prim'istanza se tisma' l-pretensjonijiet kollha flief dawk li għandhom jitressqu direttament quddiem il-qorti tal-appell (*cour d'appell/hof van beroep*) jew il-Qorti tal-Kassazzjoni (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*). Il-ġurisdizzjoni mingħajr limiti tal-qorti tal-prim'istanza hija "kondizzjonali", fis-sens li konvenut jista' joġġezzjona li l-qorti ma għandhiex ġurisdizzjoni minħabba li qorti oħra għandha ġurisdizzjoni speċjali fuq is-suġġett. Il-qorti tal-prim'istanza għandha wkoll ġurisdizzjoni esklussiva fuq ċerti kwistjonijiet. Ċertu tip ta' tilwim għandu jitressaq quddiem il-qorti tal-prim'istanza anke meta l-valur tal-pretensjoni jkun inqas minn EUR 2 500, pereżempju jkunu pretensjonijiet relatati mal-istatus personali.

Qrati oħra

Hawn taħt insibu lista tal-qorti l-oħra, flimkien ma' deskrizzjoni fil-qosor dwar il-ġurisdizzjoni tas-suġġett tagħhom.

a) Il-qorti tal-paċi

Skont l-Artikolu 590 tal-Kodiċi Ġudizzjarju, il-qorti tal-paċi (*juge de paix/vrederechter*) għandha ġurisdizzjoni ġenerali fuq il-pretensjonijiet kollha b'valur inqas minn EUR 2 500, flief għal dawk li l-liġi tassenja espressament lil qorti oħra. Lil hinn minn din il-ġurisdizzjoni ġenerali, il-qorti tal-paċi għandha wkoll ġurisdizzjoni speċjali (ara l-Artikoli 591, 593 u 594 tal-Kodiċi Ġudizzjarju) jew ġurisdizzjoni esklussiva (l-Artikoli 595 u 597 tal-Kodiċi Ġudizzjarju) fuq ċerti kwistjonijiet irrispettivament mill-valur tal-pretensjoni. Eżempju ta' kwistjonijiet li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni speċjali tal-qorti tal-paċi huwa tilwim marbut ma' kirjiet, proprjetà kongunta, drittijiet tal-passaġġ u servituzijiet oħra, u hlasijiet ta' manteniment. Il-qorti tal-paċi għandha ġurisdizzjoni biex tittratta karti ta' adozzjoni u r-rikonnoxximenti tal-paternità. Esproprjazzjonijiet urġenti u t-tqegħid ta' sigilli fuq proprjetà jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni esklussiva tal-qorti tal-paċi.

b) Il-qorti tal-pulizija

Skont l-Artikolu 601 *bis* tal-Kodiċi Ġudizzjarju, il-qorti tal-pulizija (*tribunal de police/politierechtbank*) tisma' l-pretensjonijiet kollha għal kumpens li jirriżultaw minn incidenti tat-traffiku fit-toroq, irrispettivament mill-ammont. Hawnhekk il-qorti tal-pulizija għandha ġurisdizzjoni esklussiva.

c) Il-qorti kummerċjali

Skont l-Artikolu 573 tal-Kodiċi Ġudizzjarju, il-qorti kummerċjali (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) tisma', fl-ewwel istanza, tilwim bejn negozji, jiġifieri tilwim bejn persuni jew kumpaniji involuti f'attività ekonomika fit-tul li huma relatati ma' atti mwettqa bħala parti minn dik l-attività u li ma jaqgħux taħt il-ġurisdizzjoni speċjali ta' qorti oħra.

Prendent mhux tan-negozju li jkun qiegħed jistitwixxi proċedimenti kontra negozju jista' jagħżel li jressaq il-każ quddiem il-qorti kummerċjali. Il-qorti kummerċjali tisma' wkoll tilwim relatat ma' kambjali u noti promissorji.

Minbarra din il-ġurisdizzjoni ġenerali, il-qorti kummerċjali għandha ġurisdizzjoni speċjali u esklussiva f'ċerti każijiet. Il-kwistjonijiet li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni speċjali tagħha huma elenkati fl-Artikolu 574 tal-Kodiċi Ġudizzjarju. Dawn jinkludu tilwim relatat ma' kumpaniji kummerċjali u kawzi relatati man-navigazzjoni marittima u interna. Skont l-Artikolu 574(2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju, il-qorti kummerċjali għandha ġurisdizzjoni esklussiva f'kawzi u tilwimiet li jirriżultaw direttament minn proċedimenti ta' falliment u ta' riorganizzazzjoni ġudizzjarja skont il-Liġi dwar il-Falliment tat-8 ta' Awwissu 1997 (*loi du 8 août 1997 sur les faillites/faillissementswet van 8 augustus 1997*) u l-Liġi tal-31 ta' Jannar 2009 dwar il-kontinwità tan-negozji (*loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises/wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen*), fejn dawn huma regolati mil-liġi partikolari applikabbli għal proċedimenti ta' falliment u ta' riorganizzazzjoni ġudizzjarja.

d) It-tribunal tax-xogħol

It-tribunal tax-xogħol (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) huwa l-qorti speċjali ewlenija, u għandu ġurisdizzjoni essenzjalment fi kwistjonijiet assenjati lillu speċifikament. Dawn il-kwistjonijiet huma deskritti fl-Artikoli 578 *et seq.* tal-Kodiċi Ġudizzjarju u huma kif ġej:

tilwim relatat ma' impjegji;

tilwim relatat ma' incidenti fuq il-post tax-xogħol u mard marbut max-xogħol;

tilwim relatat mas-sigurtà soċjali.

It-tribunal tax-xogħol għandu ġurisdizzjoni esklussiva fuq l-applikazzjoni ta' pjeni amministrattivi stabbiliti bil-liġijiet u r-regolamenti msemmija fl-Artikoli 578 sa 582 u mil-Liġi dwar multi amministrattivi applikabbli fil-każ ta' ksur ta' ċerti liġijiet soċjali. (*loi relative aux amendes administratives applicables en cas d'*

infraction à certaines lois sociales/wet betreffende de administratieve geldboeten in geval van inbreuk op sommige sociale wetten), kif ukoll fuq pretensjonijiet relatati mal-flas kollettiv tad-djun.

e) Imħallfin li jippresjedu l-qrati inferjuri – procedimenti interlokutorji

L-Artikoli 584 sa 589 tal-Kodiċi Ġudizzjarju jstipulaw li l-imħallfin li jippresjedu l-qorti tal-prim'istanza, il-qorti kummerċjali u t-tribunal tax-xogħol għandhom is-setgħa, fil-każijiet urġenti kollha, li jieħdu deċiżjonijiet *interim* fi kwistjonijiet li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni tal-qorti tagħhom (procedimenti interlokutorji (*référé/kort geding*)). Il-kundizzjoni hija li l-każ għandu jkun urġenti u d-deċiżjoni għandha tkun deċiżjoni *interim* biss, deċiżjoni li ma tippregudikax il-każ innifsu. Per eżempju l-ordni ta' investigazzjoni esperta, l-ordni ta' smiġħ ta' xhud, eċċ.

f) L-imħallef tas-sekwestri

L-imħallef tas-sekwestri (*juge des saisies/bslagrechter*, ara l-Artikolu 1395 tal-Kodiċi Ġudizzjarju) jittratta l-pretensjonijiet kollha li jikkonċernaw sekwestri preventivi (*saisies conservatoires/bewarende beslagen*), l-infurzar ta' sentenzi, u miżuri meħudin mill-Uffiċċju għal Pretensjonijiet ta' Manteniment imsemmija mil-Liġi tal-21 ta' Frar 2003 li tistabbilixxi Uffiċċju għal Pretensjonijiet ta' Manteniment fi ħdan is-Servizz Pubbliku Federali għall-Finanzi (*loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances/wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën*).

g) Il-qorti tal-minorenni

Il-protezzjoni taż-żgħażaġħ hija responsabbiltà tal-komunitajiet li jikkomponu l-istat federali Belġjan, iżda l-organizzazzjoni tal-qrati tal-minorenni tibqa' kwistjoni federali, u hija rregolata mil-Liġi federali tal-Protezzjoni taż-Żgħażaġħ ta' 8 ta' April 1965 (*loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965/wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965*). Il-qorti tal-minorenni (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) hija diviżjoni tal-qorti tal-prim'istanza li tittratta miżuri għall-protezzjoni tal-minorenni.

h) Il-qorti tal-familja

Il-qorti tal-familja (*tribunal de la famille/familierechtbank*) għandha ġurisdizzjoni fit-tilwim kollu relatat mal-familja. B'mod partikolari (l-Artikolu 572 *bis* tal-Kodiċi Ġudizzjarju), għandha ġurisdizzjoni f'dawn li ġejjin:

tilwim bejn konjuġi u bejn koabitanti legali;

tilwim dwar l-awtorità tal-ġenituri;

tilwim dwar obbligi ta' manteniment;

tilwim relatat ma' arrangamenti ta' proprjetà matrimonjali.

2.2 Ġurisdizzjoni territorjali (liema qorti tkun kompetenti biex tisma' l-każ tiegħi, il-qorti tal-belt A jew dik tal-belt B?)

2.2.1 Ir-regola bażika tal-ġurisdizzjoni territorjali

Il-prinċipju bażiku fis-sistema legali Belġjana huwa li r-rikorrent għandu l-libertà tal-għażla. Il-prattika generali hija prevista fl-Artikolu 624(1) tal-Kodiċi Ġudizzjarju. Generalment, ir-rikorrent jippreżenta r-rikors quddiem il-qorti tal-post fejn il-konvenut jew wieħed mill-konvenuti jkollu l-indirizz tiegħu (*domicile/woonplaats*).

X'jiġri jekk il-konvenut ikun persuna ġuridika u mhux persuna fiżika? L-indirizz ta' persuna ġuridika huwa l-post tal-uffiċċju prinċipali tagħha (*siège/hoofdzetel*), jiġifieri l-post minn fejn hija ġestita.

2.2.2 Eċċezzjonijiet għar-regola bażika

2.2.2.1 Meta nkun nista' naghzel bejn il-qorti fil-post fejn jgħix l-intimat (il-qorti li tiġi ddeterminata skont l-applikazzjoni tar-regola bażika) u qorti oħra?

Ir-rikorrent huwa intitolat li jressaq il-każ quddiem qorti differenti f'ċerti każijiet. Dawn l-opzjonijiet huma deskritti, b'mod partikolari, fl-Artikolu 624(2) sa (4) tal-Kodiċi Ġudizzjarju. Minbarra l-qorti tal-post fejn il-konvenut jew wieħed mill-konvenuti jkollu l-indirizz tiegħu, ir-rikorrent jista' jagħzel:

il-qorti tal-post fejn origina wieħed, jew iktar minn wieħed, mill-obbligi tat-tilwima, jew fejn jitwettqu, kienu twettqu jew suppost twettqu l-obbligi;

il-qorti ta' indirizz aċċettat għall-eżekuzzjoni tal-att in kwistjoni;

l-qorti ta' post fejn marixxall (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) kellem lill-konvenut personalment, jekk il-konvenut jew il-konvenuti ma jkollhomx indirizz fil-Belġju jew barra mill-Belġju.

Hija wkoll ġurisprudenza stabbilita li fi procedimenti interlokutorji l-ġurisdizzjoni territorjali hija tal-imħallef li jippresjedi l-post fejn għandha tiġi eżegwita s-sentenza.

Fir-rigward tal-ħlasijiet ta' manteniment, l-Artikolu 626 tal-Kodiċi Ġudizzjarju jiddikjara li pretensjonijiet relatati ma' manteniment konness mad-dritt għal assistenza ta' integrazzjoni soċjali jistgħu jitressqu quddiem il-qorti tal-indirizz tar-rikorrent (jiġifieri tal-membru tal-familja intitolat għall-manteniment).

Dawn ir-regoli, stabbiliti fl-Artikoli 624 u 626, huma regoli li japplikaw fin-nuqqas ta' xi dispożizzjoni għall-kuntrarju, u l-partijiet huma liberi li jiddevjaw minnhom. Il-partijiet jistgħu għalhekk jidhru fi ftehim ta' għażla tal-qorti li jipprovdi li kwalunkwe tilwima għandha titressaq biss quddiem qrati speċifikati fl-ewwel istanza.

Madankollu, hemm xi eċċezzjonijiet għal dan il-prinċipju bażiku tal-libertà tal-għażla.

Il-leġiżlazzjoni tidentifika numru ta' każijiet fejn ir-rikorrent ma jkollux għażla. Dawn il-każijiet huma elenkati prinċipalment fl-Artikoli 627 sa 629 tal-Kodiċi Ġudizzjarju. Xi eżempji huma:

f'tilwim relatat ma' kuntratti ta' impieg (l-Artikolu 627(9)): il-ġurisdizzjoni hija tal-qorti tal-post fejn tkun allokata l-minjiera, il-fabbrika, il-workshop, il-ħanut, l-uffiċċju jew, b'mod ġenerali, il-bini użat biex jitwettaq in-negozju jew issir il-professjoni jew l-attività tal-kumpanija, l-assocjazzjoni jew il-grupp;

f'applikazzjonijiet għal divorzju jew separazzjoni legali fuq il-baži ta' falliment irriversibbli (l-Artikolu 628(1)): il-ġurisdizzjoni tkun tal-qorti tal-post tal-aħħar residenza konjugali jew tal-indirizz tal-konvenut.

Anke f'dawn il-każijiet, xorta hemm xi libertà tal-għażla. L-Artikolu 630 tal-Kodiċi Ġudizzjarju jiddikjara li wara li tkun inħolqot tilwima, il-partijiet jistgħu jaqblu li jiddevjaw minn dawn id-dispożizzjonijiet legali. Madankollu, kull ftehim bħal dan magħmul qabel tkun inħolqot it-tilwima huwa null u bla effett.

2.2.2.2 Meta jkun meħtieġ li naghzel qorti differenti minn dik fil-post fejn jgħix l-intimat (il-qorti ddeterminata skont l-applikazzjoni tar-regola bażika)?

F'ċerti każijiet, u b'mod partikolari dawk deskritti fl-Artikoli 631 sa 633 tal-Kodiċi Ġudizzjarju, qorti waħda għandha ġurisdizzjoni territorjali esklussiva. F'dak il-każ, ir-rikorrent ma jkollux għażla, u l-ebda ftehim dwar l-għażla tal-qorti ma jista' jsir la qabel u lanqas wara li tinħoloq it-tilwima. Dawn il-każijiet jinkludu dan li ġej:

Falliment (l-Artikolu 631(1) tal-Kodiċi Ġudizzjarju): Il-qorti kummerċjali li jkollha ġurisdizzjoni biex tiddikjara falliment hija l-qorti tal-post fejn in-negozjant għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu, jew, fil-każ ta' persuna ġuridika, fejn għandha l-uffiċċju prinċipali tagħha fid-data tal-petizzjoni jew tar-rikors għall-falliment lill-qrati. Falliment sekondarju: il-qorti kummerċjali tal-post fejn il-parti falluta jkollha l-post tan-negozju rilevanti. Meta jkun hemm diversi postijiet tan-negozju, il-qorti bil-ġurisdizzjoni hija l-ewwel qorti li jiġi ppreżentat r-rikors quddiemha.

Riorganizzazzjoni ġudizzjarja (l-Artikolu 631(2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju): Il-qorti kummerċjali li għandha l-ġurisdizzjoni hija l-qorti tal-post fejn id-debitur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu, jew, fil-każ ta' persuna ġuridika, fejn ikollu l-uffiċċju prinċipali tiegħu fid-data meta jiġi ppreżentat ir-rikors.

Tilwim relatat mal-applikazzjoni tal-liġi fiskali (l-Artikolu 632): Il-qorti li għandha l-ġurisdizzjoni hija l-qorti li tinsab fis-sede tal-qorti tal-appell tal-post fejn jinsab l-uffiċċju li permezz tiegħu kienet se tingabar it-taxxa jew għandha tingabar it-taxxa, jew, jekk il-tilwima ma tkunx relatata mal-ġbir tat-taxxa, il-post fejn hija

stabbilita l-awtorità fiskali li ħadet id-deċiżjoni kkontestata. Madankollu, meta l-proċedimenti jsiru bil-Ġermaniż, il-qorti tal-prim'istanza ta' Eupen għandha ġurisdizzjoni unika.

Pretensjonijiet li jikkonċernaw is-sekwestru preventiv u l-miżuri ta' infurzar (l-Artikolu 633): Il-qorti tal-post tas-sekwestru għandha ġurisdizzjoni, sakemm ma jkunx ipprovdut mod ieħor bil-liġi. Fil-każ ta' mandat ta' sekwestru (*saisie-arrêt/beslag onder derden*), il-qorti bil-ġurisdizzjoni hija l-qorti tal-post fejn il-parti sekwestrata jkollha l-indirizz tagħha. Meta l-indirizz tal-parti ssekwestrata jkun barra l-Belġju jew ma jkunx magħruf, il-qorti bil-ġurisdizzjoni tkun il-qorti tal-post tal-infurzar tas-sekwestru (ara wkoll l-Artikolu 22(5) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001 tat-22 ta' Diċembru 2000 dwar ġurisdizzjoni u rikonoxximent u eżekuzzjoni ta' sentenzi f'materji civili u kummerċjali).

2.2.2.3 Il-partijiet jistgħu jagħtu l-ġurisdizzjoni lil qorti li altrimenti ma tkunx kompetenti?

Kif diġà gie ddikjarat hawn fuq, ir-regoli tal-Artikoli 624 u 626 japplikaw fin-nuqqas ta' xi dispożizzjoni għall-kuntrarju, u l-partijiet huma liberi li jiddevjaw minnhom. Il-partijiet jistgħu jidhru fi ftehim ta' għażla tal-qorti li jipprovi li kwalunkwe tilwima għandha titressaq biss quddiem qorti speċifika fl-ewwel istanza. Fil-każijiet imsemmijin fl-Artikoli 627 sa 629 tal-Kodiċi Ġudizzjarju, ma jistax isir ftehim dwar l-għażla tal-qorti qabel tinholq it-tilwima. Madankollu, skont l-Artikolu 630, tali ftehimiet huma permessi wara li tinholq it-tilwima.

Fil-każijiet deskritti fl-Artikoli 631 sa 633 tal-Kodiċi Ġudizzjarju, mhux permess li jsir ftehim ta' għażla tal-qorti.

3 Meta l-ġurisdizzjoni tkun tal-qorti speċjalizzati, kif nagħmel biex inkun naf quddiem liema qorti għandi nipprezenta r-rikors?

It-tweġiba għal din il-mistoqsija tinsab fit-tweġiba għall-mistoqsijiet 1 u 2.

Links

Artikoli rilevanti tal-Kodiċi Ġudizzjarju: [Servizz Pubbliku Federali għall-Ġustizzja](#)

Ikklikkja fuq *Législation consolidée/Geconsolideerde wetgeving* (Leġiżlazzjoni konsolidata).

Taħt *Nature juridique/Juridische aard* (Natura legali), aghżel *Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek* (Kodiċi Ġudizzjarju).

Fil-qasam *Mot(s)/Woord(en)* (Kelma/Kelmiet), ikteb "624".

Ikklikkja fuq *Recherche/Opzoeking* (Fittex).

Ikklikkja fuq *Liste/Lijst* (Lista).

* Ikklikkja fuq *Justice de A à Z/Justitie van A tot Z* (L-A sa Z tal-Ġustizzja).

* Aghżel: *Cours: compétence/Hoven: bevoegdheid* (Qrati: ġurisdizzjoni).

Għajjnuna biex issib il-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali: [Servizz Pubbliku Federali għall-Ġustizzja](#)

Ikklikkja fuq *Compétence territoriale/Territoriale bevoegdheid* (Ġurisdizzjoni territorjali).

L-aħħar aġġornament: 25/09/2019

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.